

VISC, CONVISC...

PARTICIPO! A l'Institut

2ⁿ CICLE D'ESO

RECUILL DE DINÀMIQUES

Índex de continguts

Programació de les sessions.....	3
SESSIÓ 1: La participació col·lectiva.....	4
Presentació i introducció.....	4
Ranxo.....	5
Ampolla al mig.....	5
Vaixell de valoració.....	6
SESSIÓ 2: La participació com a procés.....	9
Escala de participació.....	9
Energizer.....	12
Baròmetre.....	12
Valoració.....	14
SESSIÓ 3: La participació a l'entorn.....	15
Energizer.....	15
Recollida Joc Descobreix l'entorn.....	15
La piràmide del canvi.....	16
SESSIÓ 4: Organitzem-nos.....	18
Planifiquem el Dia D!.....	18
Valoració del Projecte VCP.....	20
Annex.....	21
Ranxo.....	21
Vaixell: Preguntes a repartir pels grups.....	22
Escala de participació: Casos.....	22

Programació de les sessions

SESSIÓ 1: La participació col·lectiva	SESSIÓ 2: La participació com a procés	SESSIÓ 3: La participació a l'entorn	SESSIÓ 4: Organitzem-nos!
Continguts			
El concepte de la participació	Formes de participació	Anàlisi de la realitat	Disseny d'un projecte a partir d'un interès comú
La força del grup	La incidència de la participació a la societat	Anàlisi de la realitat i propostes de millora	Organització dels equips
			La planificació com a eina de treball
La complexitat organitzativa	Les associacions com a escola de participació	Les associacions com a eina de canvi	Avaluació de projecte
Dinàmiques			
Presentació i introducció (Ranxo)	L'escala de participació	Joc Descobreix l'entorn	Planifiquem el dia D!
L'Ampolla al mig	Baròmetre	Piràmide del canvi	
El vaixell	Joc Descobreix l'entorn	Pictionary d'associacions	Valoració final del projecte

Tots aquests continguts i dinàmiques es desenvolupen amb profunditat a continuació.

SESSIÓ 1: La participació col·lectiva

Presentació i introducció

Temps: 10'

Objectius:

- Facilitar la coneixença entre l'equip de dinamització i l'alumnat.
- Contextualitzar l'alumnat i proporcionar una visió global del projecte.

Desenvolupament

L'equip de dinamització es presenta i explica de quines entitats provenen.

Es contextualitza el projecte explicant el recorregut; EL VCP va començar el curs passat per treballar la participació estudiantil al centre i, el segon curs del VCP és per treballar la participació juvenil a l'entorn.

Seguidament, s'explica en què consistiran les sessions que es duran a terme.

- **A nivell de continguts:** Es profunditzarà en entendre què és la participació, què ens aporta i de quina manera es poden beneficiar. A la participació s'aprèn participant. Sobretot, prendre consciència de la participació i quin impacte pot tenir en el propi entorn.
- **A nivell de metodologia:** S'utilitzaran jocs i dinàmiques, ja que és la manera de posar en pràctica la participació i aprendre des de la pròpia experiència.

ALERTA! És important ressaltar que aquestes sessions seran espais lliures de violències i opressions. Cal ressaltar que al tractar-se de dinàmiques experiencials caldrà anar amb molt de compte i assegurar que tothom s'està sentint còmode. L'equip de dinamització vetllarà perquè sigui un espai de seguretat, però és imprescindible que tot el grup hi col·labori i rebutgi violències.

Les sessions que es realitzaran aportaran eines i aprenentatges que podran ser d'utilitat per l'alumnat un cop el projecte s'acabi. Apareixeran propostes de canvi que posteriorment al projecte l'alumnat, si ho desitja, podrà posar en pràctica.

Recordar que tota la informació relacionada amb el projecte la podran trobar a www.sortimdelaula.cat.

Contextualització:

Fer un breu context que aquest VCP és la continuació del VCP del curs passat. El VCP 1er cicle es va centrar en el treball en equip i en com participar en l'Institut i el que comencen aquest any, el VCP 2ⁿ cicle, consisteix en continuar donant eines de cooperació i organització de grup i es treballa la participació de les joves en el seu entorn més proper.

Estratègies i consells:

És important que mostreu proximitat si bé també cal marcar uns límits i acordar de quina manera es desenvoluparan les sessions i com participarem, si aixecarem la mà o s'intervé respectant la resta...

Ranxo	
	Temps: 15'
<u>Objectius:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer l'alumnat i la dinàmica del grup • Recuperar conceptes del VCP 1er Cicle • Contextualitzar la participació 	
<u>Desenvolupament:</u>	
<p>Es comença fent una dinàmica ràpida de noms i es dóna cinta de pintor per enganxar-se els noms.</p> <p>Es fa una rotllana asseguda en parelles on una persona està davant de l'altra. L'alumna de la segona fila està agafant a la que té al davant.</p> <p>Al centre, una dinamitzadora dirà una pregunta en relació al VCP 1^r cicle i llançarà un objecte a l'aire. L'objectiu és que qui sàpiga la resposta haurà d'anar a buscar l'objecte per poder respondre.</p> <p>Qui hi pot anar? Hi pot anar la persona de la parella que està a la primera fila. L'objectiu de la persona de la segona fila és impedir que la primera persona pugui aixecar-se.</p>	
<u>Estratègies i consells:</u>	
<p>Important coordinació prèvia amb JIP per saber la realitat de la classe en relació a la participació estudiantil i en l'entorn.</p>	
<u>Materials:</u>	
<p>Cinta de pintor</p> <p>Llista de preguntes pel ranxo [Annex21]</p>	

Ampolla al mig	
	Temps: 15'
<u>Objectius:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Promoure la cooperació com a mètode per aconseguir un objectiu comú • Descobrir alguns dels avantatges de cooperar en grup • Comprendre part de la complexitat de l'organització col·lectiva • Prendre consciència dels rols que es generen quan es treballa en grup 	
<u>Desenvolupament:</u>	

Es divideix la classe en grups de cinc o sis persones.

A una distància aproximada de 2 metres de cada grup, es situa una ampolla i es dibuixa o assenyala una línia recta a on estigui situat el grup. L'objectiu és que cada grup aconseguixi agafar l'objecte sense que ningú toqui al terra un cop traspassada la línia.

Hi ha més d'una solució, però la més comuna és que el grup faci una cadena entre totes les persones del grup, la última del qual es col·loqui sobre la línia. La idea és que formin una forma de ventall fins que la persona de l'extrem aconseguixi arribar a l'objecte, col·locant-se paral·lelament i a un pam del terra, però sense arribar a tocar-lo.

Estratègies i consells:

És convenient que us repartiu el control dels grups entre les persones de l'equip de dinamització. Cal fomentar que hi hagi debat a cada grup per tal de decidir com duen a terme aquesta la missió encomanada. Deixeu que ho intentin i s'equivoquin les vegades que cregueu oportunes i si arriba el cas, doneu-los la solució.

Materials:

Un objecte per cada grup (poden ser objectes que estiguin ja a l'aula).

Vaixell de valoració

Temps: 15'

Objectius:

- Compendre la importància de tots els rols com a necessaris
- Sentir-se part d'un col·lectiu
- Tenir cura de totes les persones de l'equip

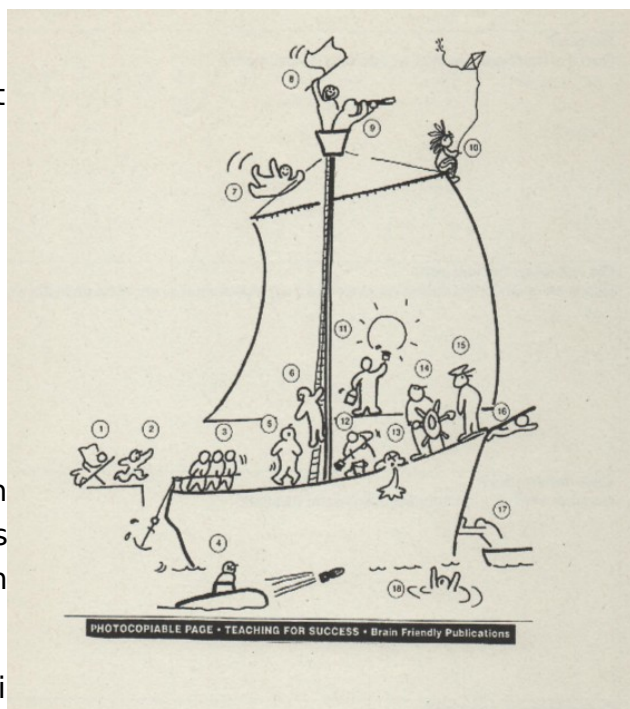
Desenvolupament:

Part individual: Es reparteix un dibuix del vaixell a cada participant i que pinti/marqui el personatge amb el que s'ha sentit identificada durant la dinàmica de l'ampolla.

Part grupal: Es reparteix un dibuix del vaixell al grup i cada participant pinta al grupal el que s'ha dibuixat a l'individual. [*Es donen dues opcions possibles de fer grups al final de l'explicació.*]

L'objectiu és tenir visualment una imatge sobre quin rol consideren que han tingut les participants i veure si n'hi ha de predominants, si s'han donat rols diferents, etc. A partir d'aquí es reparteix un full amb les següents preguntes:

1. Com heu participat? Heu participat de la mateixa manera tota l'estona? El rol que heu tingut en aquesta activitat és el que acostumeu a tenir o depenent del grup i espais participeu d'altres formes?
2. Tothom ha pogut dir la seva?
3. Cal sempre una persona que lideri? Lidera només una? Què passa amb els altres rols?
4. He estat còmoda? M'he fixat en com participaven les altres companyes? Com ens hem comunicat?

La idea és que parlin dels rols en el joc i que ho extrapolin a altres espais que tenen.

Opció A: Es queden amb el mateix grup amb el que han fet la dinàmica de l'ampolla.

Opció B:

Valorar la dinàmica amb un grup diferent al que s'ha fet l'ampolla.

La Opció A es considera enriquidora perquè es valora amb el propi grup que s'ha treballat i es poden visibilitzar i prendre consciència de més coses a nivell d'organització de grup. A més, permet a l'equip de dinamització després tenir el dibuix de l'arbre que reflexi els rols que s'han donat en cada equip de l'ampolla. Així, poder analitzar si es donen diversitats de rols en un mateix equip i comparar si s'han donat rols similars entre els equips.

La Opció B es genera per si es detecta que durant la dinàmica s'han donat rols invasors i es considera que en la valoració es faria sentir molt incòmoda a l'alumna que s'hagués sentit cohibida. Potser, aquesta, no s'atreviria a compartir com s'ha sentit però en un altre grup amb qui no ha fet la dinàmica sí que s'atreviria.

Tancament Valoració

Per acabar, es comparteix amb el grup-classe de forma resumida de què han parlat més, si se'ls hi ha generat alguna inquietud, etc.

Per guiar, es pot dinamitzar en que un grup comença compartint què han parlat

sobre la pregunta 1, el segon grup comparteix la pregunta 2 i així, successivament. Per a que no es repeteixi, quan el grup 1 expliqui del què ha parlat sobre la pregunta 1, si la resta de grups coincideixen amb els temes, se'ls hi diu que en canvi de repetir-se, facin el gest assembleari amb les mans (així es recupera el llenguatge no verbal del VCP 1er cicle!) i només complementin si han parlat d'alguna altra cosa.

Aquí, és important el rol de les dinamitzadores per a que es generin les següents reflexions:

- S'ha pogut assolir un objectiu que, de forma individual, seria impossible: La importància i necessitat de tots els rols quan es treballa en grup, ja que no hi ha lideratge si no hi ha persones disposades a seguir-lo, posar en valor els rols que cuiden el grup, rols més observadors, etc
- Interessant veure com han arribat a la solució, quines propostes hi ha hagut, com s'ha pres la decisió...
- Si s'ha generat complicitat amb la resta de companyes del grup a fi de remarcar la importància que pot tenir el fet de sentir-se part d'un col·lectiu
- Els rols són dinàmics i que, per tant, en altres espais poden tenir actituds diferents a les que hagin tingut en aquesta dinàmica. No en tots els espais una persona és la protagonista, ni la seguidora, ni observadora, ni la que té cura del grup, etc sinó que és un rol que pren igual que en pot prendre d'altres,

Estratègies i consells:

Es considera més enriquidora l'opció A perquè es valoren els rols que s'han donat en un mateix grup i, per tant, tothom els ha viscut. Tot i això, es considera necessària l'opció B en situacions com s'han esmentat en l'explicació.

Materials:

Fitxa del vaixell: <https://sites.google.com/site/erogarciafernandez/evidencies/sessio-9/opari>

Fitxa de preguntes [Annex22]

SESSIÓ 2: La participació com a procés

Escala de participació	
	Temps: 20'
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer el propi dret a participar en els diferents àmbits de la seva vida • Conèixer l'escala de participació a partir d'exemples propers i experiències pròpies • Saber quines són les formes de participació -en clau de des d'on s'inicia la participació i com es desenvolupa- • Analitzar el grau de participació de les adolescents en els àmbits de la seva vida
Desenvolupament:	<p>Es tindrà una escala gran dibuixada a la pissarra. Al principi no hi ha res escrit a l'escala ni s'explica què significa cada graó detingudament, només que l'escala plasma el grau de participació, de manera que anirà de menys a més.</p> <p><i>[Explicació per dinamitzadores: L'escala té 4 graons que representen un tipus de participació; el primer graó simbolitza l'estadi de menys participació del subjecte (en aquest cas els adolescents) en l'acció que està fent i, l'últim graó representa la fase on la participació és un procés constant i present.]</i></p> <p>Es fa una rotllana tot el grup-classe i s'exposa una acció amb 5 exemples que corresponen a cada graó. A l'Annex²² hi ha 5 casos diferents, escolliu el que vulgueu en funció de les dinàmiques del grup-classe (si mostra dinàmiques prèvies de participació potser es pot agafar el cas dels barris, sinó els d'amistat o tasques domèstiques). Es llegeixen els exemples del cas escollit i amb tota la classe es decideix on va cada exemple. L'objectiu és que el grup ordeni els exemples relacionant quin grau de participació mostra cada cas i com estan participants les joves i ho plasmin a l'escala. Un cop posats, es fa la teoria conjuntament.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Quina diferència hi ha entre cada graó? • Com es participa? Qui inicia la participació en cada cas? <p>I es van col·locant els conceptes a l'escala.</p> <p>Un cop reflexionada la teoria, es separen en 4-5 grups i pensen una experiència pròpia relacionada amb la participació i on es plasmi en quin grau és. Fan una performance a la resta de la classe (format que veieu, si no s'animen a fer teatre, la</p>

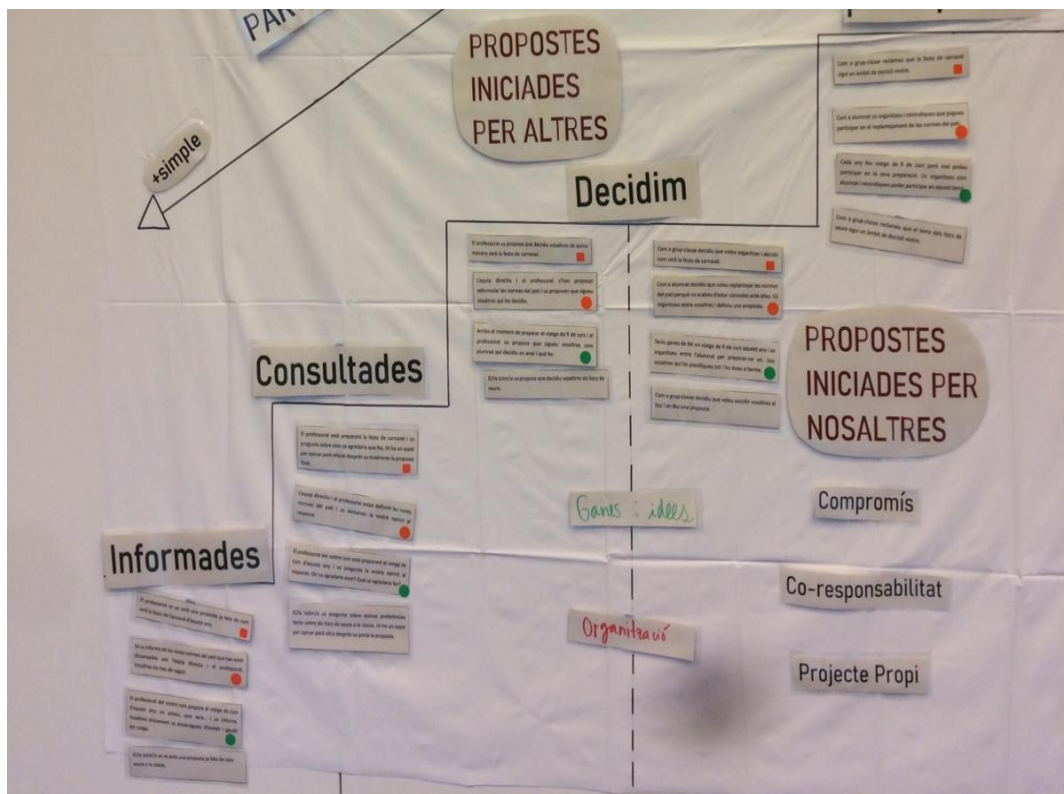
poden explicar) i la resta de la classe ha d'endevinar on la situarien de l'escala. Així, sortiran 4-5 experiències diferents i servirà per visualitzar diferents coses:

- són similars els exemples? Estan al mateix grau de participació?
- En quin grau acostumen a estar les adolescents en l'escala de participació?

[Explicació per dinamitzadores: L'objectiu d'aquesta metodologia és que la teoria es construeix de forma participativa i col·lectiva. Si la teoria surt de les seves idees, millor. Per exemple, preguntar quines diferències hi ha entre els graus.] Teoria que ha de sortir:

- Hi ha moltes formes de participació: en aquesta sessió s'explica en base com participen els subjectes de l'acció -en aquest cas les adolescents a la seva vida-; de menys a més: Informades - Consultades -Decidim - Reivindiquem participar
  - Es divideix en dos grans grups: qui inicia la participació. Informades - Consultades - Decidim: la participació ve iniciada des de fora, que significa que algú extern (majoritàriament un adult) els hi ha dit que facin X cosa. En canvi, els graus Decidim - Reivindiquem participar: són per casos on la idea de participar s'inicia des de les pròpies adolescents.
- *El grau decidim té les dues vessants, com es pot contemplar a la fotografia adjunta.

A mesura que s'explica la teoria es van enganxant les etiquetes de conceptes com les que hi ha a la fotografia:

Reflexions:

- Formes i graus de participació: de més simples a més complexes.
- Quines formes de participació trobeu en els diferents àmbits de la vostra vida? (Llocs: Casa, barri - Espais: temps lliure, caps de setmana, vacances (si decideixen més què volen fer, iniciativa en què volen fer, etc)
Posar en valor les petites accions que a priori no sembla que hagin participat però que poden ser llavors. Per exemple; han proposat elles què volen fer el temps lliure entre setmana, proposen elles què fer els caps de setmana i se'n responsabilitzen de les seves propostes, etc
- Voldríeu participar més? Com voldríeu participar?
- No culpabilitzar per estar al nivell que estiguin. Remarcar el no-judici en explicar els diferents graus de participació. Al cap i a la fi, són mètodes per organitzar-se i no només importa l'actitud d'una sinó que també influencia el nombre de participants, la implicació emocional i la relació amb el col·lectiu és important i determina el tipus i grau d'actuació.
- És important parlar de què necessitem més enllà de la motivació. Per no centrar que la participació i el seu èxit només funciona amb la motivació de l'individu.
- Discernir entre la participació inconscient i la conscient. La gran majoria de participacions que es fan en l'adolescència són inconscients i, aquesta, mai no pot ser iniciada per les pròpies adolescents. La participació conscient és la que vol promoure el VCP.

Estratègies i consells: -

Materials:

5 casos en fitxes: cada cas té 5 exemples [Annex22]

Post-its perquè facin els seus exemples

Pissarra i Guix

Cartellets per enganxar a l'escala:

- Informades
- Consultades
- Decidim
- Reivindiquem participar
- Propostes iniciades per altres
- Propostes iniciades per nosaltres

- Grau de participació

Energizer

Temps: 10'

Objectius:

- Dinamitzar el grup
- Involucrar el grup en una activitat física per destensar

Desenvolupament:

Es fa una rotllana amb una persona al mig i un espai buit a la rotllana. L'objectiu de la persona que està al mig és aconseguir entrar a la rotllana entrant a l'espai buit. L'objectiu de la rotllana és que la persona del mig no arribi a l'espai que queda per omplir.

Com es juga?

La persona de la rotllana que té l'espai buit a la seva dreta ha de dir un nom d'una altra persona de la rotllana. Un cop diu el nom, el forat queda bloquejat i la persona del mig no pot ocupar-lo. Llavors, la persona que li han dit el nom va corrents a ocupar l'espai buit. Això fa que en canviar-se de lloc, quedi un altre espai buit. Llavors, la persona del mig ha d'anar corrents a intentar ocupar aquest forat. De nou, la persona de la rotllana que a la seva dreta ha quedat un espai buit, ha de dir el nom d'una altra alumna de la classe que estigui a la rotllana.

Quan la persona del mig aconsegueix ocupar un espai, la persona que no ha estat prou ràpida per dir un altre nom, passa a ser la persona del mig.

Estratègies i consells:

És una proposta de dinàmica, si l'equip de dinamització vol fer-ne unes altres, endavant!

Es fa l'energizer entre mig perquè són dues dinàmiques complexes i de contingut així que és per distensar l'ambient.

Baròmetre

Temps: 20 min

Objectius

- Comprendre la importància de la participació en les societats democràtiques
- Descobrir un ampli ventall de formes de participació
- Entendre l'associacionisme com a escola de ciutadania

- Seguir millorant les aptituds personals per tal d'assolir el consens
- Descobrir el teixit associatiu del territori

Desenvolupament

L'equip de dinamització demana a l'alumnat que s'imagini una línia recta que travessi l'espai on es troba i que es situïn en fila a sobre la línia. Un cop l'alumnat estigui situat, s'explica que l'equip de dinamització anirà fent unes afirmacions i cada persona de l'alumnat s'haurà de situar en l'espai segons la seva opinió. S'indica que l'extrem més allunyat que els quedi a la seva esquerra implica «estic completament d'acord» i l'extrem de la dreta «estic completament en desacord». Tot el que queda entremig implicarà el mateix en proporció, és a dir, com més a l'esquerra es situïn més d'acord estaran i viceversa. Es demana, també, que evitin tenir una posició neutral i quedar-se al centre.

A mesura que es vagin fent les afirmacions i l'alumnat es vagi situant, cal preguntar-los per què s'han situat en aquella posició. No cal profunditzar-hi molt, però si es genera algun debat deixar que flueixi. És preferible que el grup disposi de temps per aprofundir en aquella qüestió que generi més interès que fer totes les afirmacions que es proposen, ja que potser no són tan interessants pel grup.

Les afirmacions que diu l'equip de dinamització poden ser adaptades al grup segons el criteri del propi equip:

- Actualment vivim en una democràcia
- Les lleis actuals són un reflex dels interessos de la majoria de la societat
- Crec que és important participar
- Crec que la meua participació pot tenir una incidència en la societat
- Crec que participo del meu entorn
- Com més participa la gent a la societat, més democràtica és la societat
- La millor manera de participar de la societat és anant a votar
- Les persones menors d'edat encara no podem/estem preparades per participar a la societat
- Les entitats associatives no tenen gaire capacitat de transformar la societat
- Escriure un llibre és fer política
- Les accions dels Sindicats d'Habitatge i de la PAH no tenen cap tipus d'incidència política
- Les associacions juvenils no tenen gaire incidència política
- No posicionar-se també és prendre una posició

És interessant preguntar si participen d'algun tipus d'entitat i aleshores adaptar preguntes a la seva realitat. Per exemple:

- Les entitats juvenils no tenen gaire capacitat de transformar la societat
- Participant a un cau o esplai estàs transformant la societat
- Les mobilitzacions dels sindicats d'estudiants serveixen per revocar lleis educatives

Reflexió

- Política: com es prenen les decisions?
- Societat democràtica-Participació ciutadana: una societat és democràtica en

la mesura que la ciutadania participa en ella

- Participar més enllà d'anar a votar: pròpia iniciativa (associacionisme, moviments socials, manifestacions...)

La participació és un concepte molt ampli. El pot posar en pràctica cadascú en el seu medi més immediat de formes molt diverses.

La participació és un element clau per la democràcia però no només es mesura la democràcia per la participació en les eleccions. Cal que existeixi una ciutadania activa i compromesa que exerceixi control de les institucions. Les associacions, també les juvenils, són escoles de ciutadania perquè serveixen per adquirir aquestes actituds i aptituds compromeses amb l'entorn. D'associacions n'hi ha de molts tipus i no cal que tinguin incidència directa amb algun tipus de mobilització de caire polític per poder servir d'aprenentatge per l'adquisició de valors que faciliten la vida en societat.

Estratègies i consells

El paper de l'equip de dinamització és cabdal a l'hora que funcionin aquest tipus de dinàmiques, cal incentivar en tot moment la participació dels alumnes i a la vegada hem d'estar pendents de reconduir les situacions cap a les reflexions que volem realitzar.

La dinàmica es pot adaptar segons les necessitats del grup:

- Tapar els ulls a l'alumnat per evitar que tothom es posicioni seguint els passos, i per tant l'opinió, de les persones que tinguin un rol de líder en el grup.
- Si el grup és molt mogut o l'espai no permet desenvolupar la dinàmica amb normalitat, es pot fer servir de termòmetre la sabata (o qualsevol altre objecte que no sigui contundent). Cada persona ha de situar el seu objecte més a prop o més lluny en funció del grau d'acord o desacord amb l'afirmació proposada.
- També es pot fer en cercle; com més al centre més d'acord.

Valoració

Temps: 10'

Objectius:

- Escoltar i compartir com han viscut la sessió
- Posar en valor les emocions i parlar de com s'han sentit les participants durant la sessió

Desenvolupament:

Aprofitar el baròmetre per valorar:

- He pogut dir la meua durant la sessió
- He estat atenta durant la sessió perquè tot el grup estigui còmode
- Hi ha arguments que m'han fet canviar d'opinió

- Ens hem comunicat des del respecte

S'introdueix que la següent sessió consistirà en detectar necessitats del barri i quins col·lectius juvenils existeixen. Per tant, es demana que pensin:

- Necessitats del barri: espais joves, parcs, oferta d'activitats, etc
- Col·lectius juvenils que hi ha: esplais i caus, casals de joves, etc

SESSIÓ 3: La participació a l'entorn

Energizer	
	Temps: 5'
<u>Objectius:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Dinamitzar el grup • Involucrar el grup en una activitat física per destensar • Escolta i organització de grup 	
<u>Desenvolupament:</u>	
<p>Rotllana i s'han d'intentar autonumerar sense repetir-se. És a dir: una diu 1, una altra 2 i així sense repetir-se. Si dues persones diuen 3 a la vegada es torna a començar. Si una persona s'autonumera ja no pot tornar a dir número.</p>	
<u>Estratègies i consells:</u>	
<p>Aquesta és una proposta, podeu fer l'energizer que vulgueu</p>	

Recollida Joc Descobreix l'entorn	
	Temps: 15'
<u>Objectius:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Posar en comú les associacions de l'entorn descobertes 	
<u>Desenvolupament:</u>	
<p>L'objectiu és que sigui l'alumnat qui presenti quines entitats juvenils hi ha al barri i les dinamitzadores complementin amb el que faci falta però així, és l'alumnat qui explica a la resta de companyes què sap.</p> <p>Es divideixen en grups i es donen uns minuts per pensar/buscar entitats del barri. Quan presenten les entitats del barri, els propis grups han de relacionar-les amb quin tipus d'entitat és. Llistat orientatiu:</p>	

- **educativa** (esplai, cau)
- **estudiantil** (sindicat, assemblea d'estudiants)
- **social**: persegueixen la igualtat de les persones. Lluiten contra les discriminacions per raons com ara l'origen, l'orientació sexual, la pobresa, el gènere...
- **sindicals**: treballen pel foment de l'ocupació jove de qualitat.
- **Plataformes territorials**: coordinen les entitats juvenils als districtes de la ciutat. *[Cal anomenar aquella que sigui pròpia del territori del centre, si s'escau].*
- **culturals**: realitzen projectes d'àmbit cultural o artístic.
- **internacionals o d'intercanvi**: desenvolupen camps de treball, projectes de cooperació o intercanvis entre joves d'orígens diversos.
- **Casals de Joves**: Espai d'oci per els i les joves. En aquests espais s'hi realitzen activitats obertes per a joves, aquestes s'escullen i es planifiquen segons el que decideixin les pròpies persones joves del casal. *[Cal anomenar aquell que es trobi pròxim al centre].*
- **Organitzacions polítiques i assemblees de joves**: vehiculen les opcions polítiques de l'àmbit juvenil.

Mentre cada grup presenta tot el que coneix, marca les entitats al mapa relacionant-les amb quin tipus d'entitat és. La idea del mapa és que a mesura que s'expliquen les entitats visitades o els espais on s'ha detectat que falta alguna cosa, marcar-ho al mapa per tenir una imatge visual sobre què hi ha.

Materials:

Mapa de l'entorn de l'Institut

Reflexió

Sovint hi ha aspectes de la societat que no ens agraden, ja sigui a nivells més amplis, com el sistema electoral de l'estat on es resideix, o bé a nivells més pròxims i concrets, com ara la manca d'espais joves al barri. Sigui el que sigui, en gairebé tots els aspectes ja hi ha col·lectius o organitzacions treballant en la defensa i promoció d'aquestes idees. Per tant, és important que l'alumnat conegui aquestes iniciatives per tal que es pugui vincular en cas que siguin del seu propi interès.

La piràmide del canvi

Temps: 20 min

Objectius

- Concebre l'entorn immediat com a espai per la millora
- Descobrir necessitats del barri/districte

- Elaborar propostes de millora constructives
- Seguir millorant les aptituds personals per tal d'assolir el consens

Desenvolupament

1. Cal connectar el que es demanarà a continuació amb la sessió anterior, ja que tot i que es van fer preguntes molt generals de la societat, tot el que es va dir també afecta en el territori més pròxim. La idea es que ara se centrin en aquest territori més proper, però sense oblidar el que s'ha comentat anteriorment. «Pensa globalment i actua localment!»

2. Es demana que cadascú, individualment, pensi en una alguna cosa que falti al barri, que no agradi del que hi veiem o hi trobem, i també, en una cosa que li agradaria fer durant els seu temps lliure. Les idees poden anar des de sensacions fins a coses que es puguin tocar. Cadascú anota en un tros de paper allò que hagi pensat, però en format proposta: allò que li agradaria.

3. Un cop tothom ho ha escrit, es demana que es generin grups de 3 persones i que cadascú expliqui la seva proposta. De les tres propostes n'han d'escollir una, cal que es posin d'acord i escullin la més prioritària d'entre les idees que han sorgit. Aleshores, cada grup de tres s'ajunta amb un altre grup de tres i de les dues propostes que hi ha sobre la taula, només en poden escollir una. Es donen 5 minuts per ronda per fer la selecció de la proposta.

4. Es retorna al gran grup i s'escriuen les propostes a la pissarra o en un paper d'embalar. El títol es pot complementar amb un resum molt breu del contingut de la proposta. *Cal deixar un espai al costat, ja que a la següent dinàmica també s'ha d'escriure una llista d'idees al costat de les propostes].*

Reflexió

Un cop s'han presentat totes les propostes al grup-classe, cal que l'equip de dinamització demani a l'alumnat si creuen que poden tirar endavant les propostes o si seria necessari que demanessin ajuda a algun col·lectiu o organització. Encara que l'alumnat consideri que ho podria tirar endavant sense ajuda externa, és interessant preguntar-los-hi si creuen que hi ha algun col·lectiu que ja ho promogui.

Aquesta reflexió dóna pas a la següent dinàmica.

Material

Paper perquè l'alumnat escrigui les propostes.

Bolígrafs.

Paper gran o pissarra per escriure les propostes.

SESSIÓ 4: Organitzem-nos

Planifiquem el Dia D!

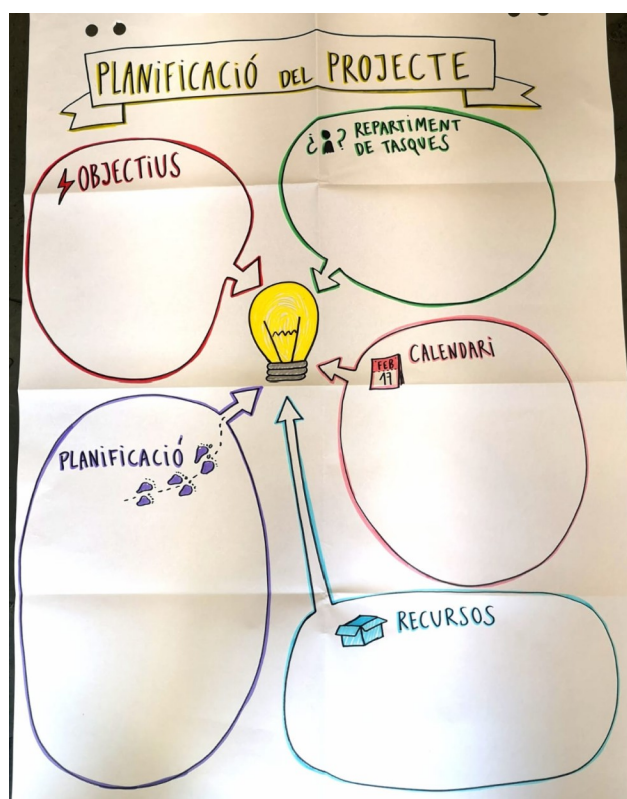
Temps: 40 min

Desenvolupament

1. S'explica que la sessió d'avui consistirà en una sola dinàmica en que s'explicarà una eina. Aquesta eina serveix principalment per planificar com es vol aconseguir un objectiu. Per exemple, si es vol aconseguir fer algun canvi al centre o al barri, caldrà seguir uns passos per aconseguir-ho i que no es quedi en una idea. Avui s'explicarà una manera d'assegurar que el treball per assolir els objectius es faci: el treball per projectes!

2. Es divideix a l'alumnat en 4 grups. Es poden fer per afinitat (que cadascú vagi a pensar el projecte que li motiva) o fer servir la tècnica que l'alumnat es vagi enumerant de l'1 al 4. Un cop s'hagin creat els 4 grups, es demana que cada grup es situï en un lloc de l'espai i es fa l'explicació per a tot el grup.

Explicació: Cada grup haurà de planificar com assolir una de les propostes de millora que es van proposar en la dinàmica de la piràmide del canvi. S'agafen de les opcions més consensuades i se'ls hi explica com ho han de desenvolupar:

- **FASE 1 – DISSENY: Allò que cal fer abans que arribi el dia D**
  - **OBJECTIUS:** Què volem fer el Dia D? i **JUSTIFICAR:** Per què cal fer el Dia D?
  - **PLANIFICACIÓ:**
    - Què es necessita per aconseguir-ho? Materials, recursos humans,

recursos econòmics, agents, institucions, entitats, etc.

- Cronograma: Quan farem cada pas?
- Repartiment de tasques: qui s'encarrega de fer cada pas?
- **FASE 2 – EXECUCIÓ: Allò que es vol que passi el dia D**
  - Què farem el Dia D?
- **FASE 3 – AVALUACIÓ: Allò que s'ha aconseguit fer en el Dia D**
  - El Dia D ha estat igual del que esperàvem?
  - Què ha funcionat? Per què ha funcionat?
  - Què no ha funcionat? Per què no ha funcionat?
  - Com ho faries si ho haguessis de tornar a planificar?

3. Un cop tothom ho ha entès, cada grup treballa una de les propostes amb més consens sorgida de la dinàmica de la piràmide del canvi.

4. Cada grup haurà d'escriure o dibuixar en un DIN-A3 les respostes a les preguntes anteriors per tal d'explicar com desenvoluparien el projecte. Se'ls deixa treballar uns 15 o 20 minuts (depenent de com sigui el grup-classe). És important que la dinamització vagi passejant entre els diferents grups per tal de veure com avancen i poder-los-hi donar un suport si és necessari.

5. Un cop han passat els 15 o 20 minuts, se'ls demana que facin una rotllana i, grup a grup, presenten el seu projecte a la resta de l'aula. La resta de l'alumnat pot fer preguntes o suggeriments (sempre constructius!). Es pot demanar que ho presentin com si fos un anunci.

Reflexió

És important que tant a l'explicació dels projectes de cada grup com al final de la dinàmica es reforci la idea que el que han fet és el disseny d'un projecte, el qual es tracta d'una eina per poder aconseguir els objectius establerts. A vegades l'objectiu pot ser preparar un esdeveniment, però a vegades pot ser «millorar la comunicació entre l'alumnat i el professorat», tot i així, sigui quin sigui l'objectiu que es vol assolir, es pot planificar d'igual manera.

Materials

Fulls DIN-A3

Retoladors i bolígrafs

Pissarra

A complementar: Infogragia CJB: [Fases d'un projecte](#)

Estratègies i consells

És força important que l'equip de dinamització vagi observant els diferents grups, ja que si algun d'ells s'estanca pot causar frustració. La dinamització no ha de respondre tots els enigmes que puguin tenir els diferents grups, però si ajudar a resoldre'ls.

També, es pot ajudar a concretar les idees, ja que si es queden en objectius grans i

poc tangibles també pot generar frustració.

Valoració del Projecte VCP

Temps: 15 min

Objectius

- Recollir les opinions de les persones participants del projecte
- Millorar aspectes del projecte i les sessions

Desenvolupament

L'equip de dinamització indica que cada cantonada de l'espai on es trobin serà un número de l'1 al 4. Cal que quedi ben clar quina cantonada és cada número. Aleshores, s'explica que es faran una sèrie d'afirmacions i que, després de cada pregunta, l'alumnat s'ha de situar en una cantonada segons el grau de satisfacció, on l'1 implica un nivell de satisfacció molt baix i el 4 «un nivell de satisfacció molt alt».

És molt important que una persona de l'equip de dinamització s'encarregui de dinamitzar la dinàmica i l'altra d'anotar, després de cada afirmació, a quin número s'han agrupat més persones. Cal que quedi anotat, ja que s'haurà d'avocar aquesta informació en el formulari de valoració que ha d'emplenar l'equip de dinamització al finalitzar la línia.

Les afirmacions són:

- Els continguts treballats m'han interessat.
- El projecte m'ha generat interès en participar al meu barri
- El projecte m'ha generat interès per participar d'alguna organització del meu territori.
- M'ha agradat la primera sessió.
- M'ha agradat la segona sessió.
- M'ha agradat la tercera sessió.

Reflexió

Si es disposa de temps, es pot permetre que l'alumnat faci comentaris al respecte.

Estratègies o consells:

En cas que com a equip de dinamització vulgui abocar més informació al respecte o bé fer comentaris perquè les respostes de l'alumnat ho requereixin, es disposa d'un apartat específic en el formulari de valoració de l'equip de dinamització.

Annex

Ranxo

1. P: Com podem reivindicar les nostres necessitats com a estudiants?

R: Assemblea estudiantil, a través de representants de la classe com la figura de Delegada, comissions, sindicats estudiantils, Consell escolar.

2. P: Quina és la forma d'organitzar-se que dóna més poder a totes les participants?

R: L'assemblearisme

3. P: 3 formes de comunicació no verbal per facilitar la comunicació en assemblees:

R:

- Aixecar la mà per demanar torn de paraula.
- Aixecar i fer girar les mans amb els palmells oberts de costat a costat per mostrar acord.
- Fer voltar els dos avantbraços entre ells per indicar que s'està repetint un argument o idea.
- Creuar els braços davant del pit (formant una X) per mostrar disconformitat.
- Moure els braços de dalt abaix amb les palmes obertes per indicar que no se sent bé.

5. P: Què és el Consell Escolar?

R: És l'òrgan màxim de participació de tota la comunitat educativa. Espai on es debaten temes de l'Institut com ara el Projecte Educatiu del Centre, a on s'aproven quines seran les activitats extraescolars, a on s'intervé en la resolució de conflictes i, fins i tot, és l'espai a on es poden aportar punts de vista per decidir qui serà la nova direcció del centre.

6. P: Qui participa del Consell Escolar?

R: hi estan representats tots els sectors: professorat, famílies, alumnat, personal d'administració i serveis i, en el cas dels centres públics, també una persona representant de l'Ajuntament.

7. P: Quines propostes van sortir l'any passat per canviar a l'Institut?

R: (Saber-les amb el JIP/centre educatiu o com és l'última lligar-ho amb que com a dinamitzadores necessiteu que el grup-classe us ho expliqui).

Vaixell: Preguntes a repartir pels grups

- Com heu participat? Heu participat de la mateixa manera tota l'estona? El rol que heu tingut en aquesta activitat és el que acostumeu a tenir o depenent del grup i espais participeu d'altres formes?
- Tothom ha pogut dir la seva?
- Cal sempre una persona que lideri? Lidera només una? Que passa amb els altres rols?
- He estat còmoda? M'he fixat en com participaven les altres companyes? Com ens hem comunicat?

Escala de participació: Casos

Els exemples es presenten en l'ordre de: 1. Informades – 2. Consultades – 3. Decidim – 3. Decidim – 4. Reivindiquem participar

Cap de setmana

1. Se t'informa que aquest dissabte anireu a la platja amb la família.
2. Et demanen opinió sobre si aquest dissabte vols anar a la platja o a passejar per Collserola.
3. Et proposen d'organitzar què vols fer el dissabte.
4. Demanes participar de l'organització de què fer aquest dissabte.
5. Organitzes un pla pel dissabte per iniciativa pròpia.

A Casa!

Tasques domèstiques: parar i desparar la taula, fer la rentadora, fer la compra, reciclar, etc.

1. Se t'informa quina és la teva tasca de casa i l'executes.
2. Et demanen opinió sobre quina tasca t'agradaria fer. Recullen les opinions i us diu quina tasca fareu cadascuna.
3. Et proposen d'organitzar a tu i a les teves germanes que organitzeu qui farà cada tasca de la casa.

4. Tu i les teves germanes decidiu fer una reorganització de les tasques de la casa perquè no estan funcionant.
5. Tu i les teves germanes que voleu planificar una distribució de les tasques de la casa (qui farà què, cada quan, etc.). Feu la planificació, la presenteu a la família i la instaureu.

Oci!

1. Se t'informa que faràs guitarra com activitat extraescolar.
2. Et demanen opinió sobre si prefereixes apuntar-te a fer guitarra, teatre o natació.
3. Et proposen que decideixis a quina activitat extraescolar et vols apuntar.
4. Decideixes que et vols apuntar a fer teatre i mires on fer-ne.
5. Organitzes un grup de teatre per formar-vos entre vosaltres/busques on fer-ne.

Al Barri!

Plaça

1. Se t'informa que es faran obres a la plaça del davant per remodelar-la.
2. Et demanen opinió amb una enquesta de l'Ajuntament preguntant si a la plaça del davant t'agradaria que s'hi fés; un parc, posar més arbres, més bancs, etc.
3. Et proposen que participis en la decisió sobre què fer a la plaça del davant a través d'una reunió amb l'Ajuntament i el veïnat.
4. Decideixes amb les veïnes que la plaça s'ha de remodelar i ho demaneu a l'Ajuntament.
5. Organitzes un grup de veïnes per decidir com remodelar la plaça.

Festes majors

1. Se t'informa sobre la programació de les festes del teu barri d'enguany.
2. Et demanen opinió amb una enquesta de l'Ajuntament preguntant si hi ha alguna activitat que us agradaria que es fes a les festes majors del barri.
3. Et proposen que participis amb la teva colla de cultura (batucada, castellers, etc) i decideu quina actuació voleu fer per les festes majors.
4. Decideixes amb la colla de cultura que formes part (batucada, castellers, etc) que, com l'any passat, voleu fer una actuació per les festes majors així que ho proposeu a la Comissió de Festes Majors.
5. Organitzes amb la teva colla de cultura (batucada, castellers, etc) una actuació per fer-la durant les festes majors del teu barri.

A ON TROBAR MÉS INFORMACIÓ?

És important explicar a l'alumnat que trobaran tota la informació del projecte al web del projecte! No només trobaran la descripció de les sessions que han fet, sinó que trobaran recursos i fitxes que els poden ser molt útils per aprendre organitzar-se!

sortimdelaula.cat